

VRIJDAG
24 DECEMBER
2021

OUDE KERK
HELVOIRT
19.00 UUR

KERSTMIS

*In hem is de mensenliefde
van God onder ons verschenen
(Brief aan Titus 3:4)*

VOORAF

ORGELSPEL

INTREDELIED

*Door het donker hier gekomen
aangetrokken tot het licht,
willen wij het kind bezingen
dat op aarde vrede sticht.*

*Oude dromen, haast vervlogen,
uit een lang voorbijgane tijd
zingen wij ons nieuw te binnen,
door de hemel begeleid.*

WELKOM

V. Wees welkom bij deze Kerstviering.
Net als vorig jaar kunnen wij
ook dit jaar weer alleen op afstand
met elkaar verbonden zijn.
Welkom, wie u ook bent,
wat u ook bezighoudt en beroert.
Wees welkom, mensen van goede wil
rond een kind, weerloos, machteloos,
enkel toekomst, belofte een en al.

*En met allen die gegaan zijn
met de dromen van oudsher
zoeken wij naar nieuwe wegen
bij het lichten van zijn ster.*

Lied

*Zolang wij nog durven hopen
uitzien naar wat toekomst biedt
zullen wij ons laten leiden
door dit kind, dit licht, dit lied.*

STILTE

V. Vervolgen wij nu met enkele momenten van
stilte, waarin we de Onzienlijke de kans geven
ons aan te raken en aan te spreken.

SCHULD EN VERGEVING

De schuld graag op anderen afschuiven
zonder eerlijk naar je eigen rol te kijken.

Angst zaaien voor vreemdelingen en vluchtelingen;
hen niet erkennen als je zusters en broeders.

Blijven zweren bij je eigen gelijk
zonder ruimte voor wat anderen te zeggen hebben.

Een wig drijven tussen 'wij' en 'zij';
muren optrekken in plaats van bruggen bouwen.

A. Vergeven wij elkaar en God en Goed ons allen.

BEZINNING

Woord en lied

G. *Gij hart, Gij bron van leven
ontferm u over ons.
Gij adem, ziel in mensen,
ontferm u over ons.*

V. Dat ik de naam mag zijn van jouw verlangen,
wekt in mij een nog nooit vermoede kracht.
Jij hebt mij bij mijn eigen bron gebracht
en stromen mag ik, vrij en onbevangen.

G. *Gij hart, Gij bron van leven*
ontferm u over ons.
Gij adem, ziel in mensen,
ontferm u over ons.

V. Jij brak mijn doolhof van gedachten open
en hebt mij stapvoets uit mijzelf ontward.
Gretig je gangen gravend naar mijn hart
ben jij op wat ik zelf niet wist gestoten.

G. *Gij hart, Gij bron van leven*
ontferm u over ons.
Gij adem, ziel in mensen,
ontferm u over ons.

V. Het vuur dat smeulde en vergeten brandde
onder de as, riep jij in mij terug.
De vonk herleeft, geeft aan zijn vlammen lucht
en ik ontvang mijn vrijheid uit jouw handen.
(Sytze de Vries)

G. *Gij hart, Gij bron van leven*
ontferm u over ons.
Gij adem, ziel in mensen,
ontferm u over ons.

GEBED

V. Gij die ons zo vreemd bent
en zo vertrouwd,
dichter bij ons
dan wij bij onszelf zijn,
open onze ogen en oren
voor uw aanwezigheid.
Wees met ons in vreugde en verdriet,
in leven en dood.

A. Amen

MESSIAANSE VISIOENEN

V. Vrijwel iedereen snakt naar zin en betekenis,
naar veerkracht en geestkracht.

Geen enkele samenleving of cultuur
kan zonder visioenen of dromen
die mensen met elkaar verbinden
en richting geven voor de toekomst.

KLARINETKWARTET KLAVIER

Silent Night, Franz Gruber; arr. J. Corcoran

V. In die dagen smeden alle volken Jesaja 2
hun zwaarden tot ploegijzers om
en hun speren tot snoeimessen.
Geen volk zal meer het zwaard trekken
tegen een ander volk,
geen mens sticht nog onheil.

G. *Als een ster in lichte luister,*
als een vurig verschiet, straalt Gij ons tegen.
Terwijl de nacht nog huivert
daagt Gij op als ons nieuw lied.

V. Tirannen zullen verdwijnen,
despoten komen ten val,
dankzij stille krachten,
die zachtmoedig zijn en barmhartig.
Onder hen zeldzaam veel jongeren:
hún toekomst staat op het spel.

KLARINETKWARTET KLAVIER

The First Noël, Traditional

V. Een twijgje schiet op Jesaja 11
uit de stronk van Jesse,
een nieuwe loot uit oude wortels.
Vol zal hij zijn van de goede geest,
wijs en verstandig, liefdevol en toegewijd;
de eerbied voor God straalt van hem af.
In die dagen vlijt zich de panter naast de geit,
huist de wolf bij het lam;
kalf en leeuw grazen samen,
een kind kan ze weiden.

G. *Als een morgen aangebroken,*
als het licht zonneklaar,
roos in de winter, in de woestijn ontloken
als belofte bloeit Gij daar.

- V. Niet het kwaad vaagt óns weg,
maar wij het kwaad.
Weldra komt de dag waarop
het kwaad het loodje legt,
en het goede komt bovendrijven,
voorgoed.

KLARINETKWARTET KLAVIER
Joy to the world, Georg F. Händel

- V. Ik zal mijn schapen leiden Jeremia 23
naar grazige weiden
waar ze kunnen groeien en gedijen.
Ik stel een herder over hen aan
zodat zij kunnen leven
zonder vrezen en beven
en niet langer meer verloren lopen.

- G. *Als een kind tot ons gekomen
zijt Gij ons, God en Goed,
nader, nabijer dan wij ooit durven dromen.
Liefde heet uw overvloed.*

- V. Alles, begin en einde, is bepaald door krachten
waar wij geen enkele controle over kunnen
uitoefenen. Dat geldt voor de insecten en de
sterren. De mensen, de groenten, het
kosmische stof, we dansen allen op de klank
van een mysterieuze muziek uit de verte,
gespeeld door een onzichtbare fluitist.
(Albert Einstein)

KLARINETKWARTET KLAVIER
Away in a manger, W.J. Kirkpatrick; arr. N.
Dezaire / P.K. Schaars

- V. We zullen opstaan, broos maar prachtig
als de dag aanbreekt,
en we uit de nacht ontwaken.
Vrij van angst en blakend,
de ochtend bloeit vrij van pijn,
want er is altijd licht,
als we de moed hebben het te zien,
als we de moed hebben het te zijn.
(Amanda Gorman)

LIED

*Om een mens te zijn op aarde
zonder aanzien zonder macht
is hij onder ons geboren
in de kilte van de nacht.*

*Om de vreugde van de aarde,
vrede, recht in overvloed
is hij onder ons geboren,
Gods geschenk dat leven doet*

*Om een vuur te zijn op aarde
dat verwarmt maar niet verslindt
is hij onder ons geboren
als een weerloos mensenkind.*

*Om een licht te zijn op aarde
dat de duisternis verjaagt
is hij onder ons geboren
als een stem die waarheid vraagt.*

JEZUS GEBOREN

Lucas 2:1-16

In die dagen decreteerde keizer Augustus een volkstelling over de hele wereld. Deze eerste volkstelling vond plaats tijdens het bewind van Quirinius over Syrië. Iedereen ging op weg om zich te laten inschrijven, ieder naar de plaats waar hij vandaan kwam. Ook Jozef ging op weg om zich te laten inschrijven. Samen met Maria, zijn aanstaande vrouw, die zwanger was, reisde hij van de stad Nazaret in Galilea naar Judea, naar de stad van David die Betlehem heet, aangezien hij van David afstamde, om zich te laten inschrijven. Terwijl ze daar waren brak de dag van haar bevalling aan en ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde hem in doeken en legde hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het gastenverblijf.

MAGED REINE

Lied

*Maria, mijne moeder goed,
o Maria, wees gegroet.
Ave Maria...*

*Moeder, hoor uw kind'ren aan
die hier dankend voor u staan.
Ave Maria...*

*Wees gegroet ten allen tijd
Gij die ons een toevlucht zijt.
Ave Maria...*

Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. Opeens stond er een engel van de Heer bij hen en werden ze omgeven door de stralende luister van de Heer, zodat ze hevig schrokken. De engel zei tegen hen: 'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen dat grote vreugde betekent voor heel het volk: vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. Hij is de Messias, de Heer. Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in doeken gewikkeld in een voederbak ligt.' En plotseling voegde zich bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden:

*'Eer aan God in de hoogste hemel
en vrede op aarde voor de mensen
die Hij liefheeft.'*

Toen de engelen waren teruggegaan naar de hemel, zeiden de herders tegen elkaar: 'Laten we naar Betlehem gaan om met eigen ogen te zien wat er gebeurd is en wat de Heer ons bekend heeft gemaakt.' En ze gingen meteen op weg.

LIED

*De vreugde voert ons naar dit huis
waar 't Woord aan ons geschiedt.
God roept zijn naam over ons uit;
ons antwoord is een lied.*

*Wij delen de verwondering
die herders eens beving.
En met de wijzen knielen wij
voor 'n nieuwgeboren kind.*

*Aan God de glorie hemelhoog
want vrede aardewijd
wordt aan de mensen toegezegd
van nu aan voor altijd.*

OVERWEGING

Passen Kerstmis en rampspoed wel bij elkaar? Eigenlijk niet, maar het kan zomaar gebeuren dat mensen op Kerstmis door een grote ramp worden getroffen. Denk maar aan de tsunami op Tweede Kerstdag in 2004, die aan bijna 230.000 mensen het leven kostte. Bij zo'n ramp wordt het in één keer heel donker en dan merk je pas hoe kwetsbaar we zijn. Dat ervaren we ook, nu we al voor de tweede keer op een rij Kerstmis vieren terwijl een pandemie ons allemaal – waar ter wereld ook – gevangenhoudt. De tunnel (of is het een geboortekanaal?) waar we doorheen moeten, is veel langer dan we dachten en heeft allerlei bochten waardoor we het verre licht niet kunnen zien. We worden er moedeloos en verdrietig van of zelfs opstandig.

De wereld van vandaag snakt naar zin en betekenis. Naar een bezielend verband. We hebben behoefte aan weerbaarheid, veerkracht en geestkracht. Van feiten alleen kunnen we niet goed leven. En als zelfs feiten betwist worden ..., wat dan? We redden het ook niet door ons heil alleen te zoeken in het hier en nu. Beter kunnen we uitkijken naar wat komen gaat. Geen enkele samenleving of cultuur kan zonder visioenen en dromen, die mensen met elkaar verbinden en richting geven voor de toekomst. Elke crisis is een kans om het oude normaal los te laten en samen iets nieuws en iets beters op te bouwen. Vooral jongeren verlangen vurig naar betere tijden: hun eigen toekomst staat op het spel!

Met Kerstmis komt het oude heimwee bovendien naar de veiligheid en geborgenheid die we als kind nog zo vanzelfsprekend vonden. Met Kerstmis voelen we ons soms weer even helemaal thuis in de wereld om ons heen en kunnen we, zo afgestompt als we misschien zijn, toch weer ervaren dat leven stoelt op eindeloos vertrouwen. Het feest van de geboorte van Jezus is het feest van mededogen, van menselijke warmte en van tederheid, aldus paus Franciscus. Het is een feest van liefde die vrijheid geeft en verlossend is, een feest dat ons terugbrengt bij de Bron.

Kort orgelspel

De herders moeten op zoek gaan naar een kind in een voederbak. Zelf zijn het verschoppelingen, en

nu moeten ze ook nog op zoek gaan naar een verschoppeling. Ze moeten zien te geloven dat juist dit armzalige kind een nieuw begin is, een keerpunt in de geschiedenis. Met hem breken de messiaanse tijden aan waarvan de oude profeten al droomden. Hij is de verre stip op de horizon. In de voederbak ligt geen nieuwe doctrine of een mooie theorie over hoe de nieuwe wereld eruit zou moeten zien, maar een mensje van vlees en bloed, maar juist hij zal al die hooggestemde idealen in zijn eigen leven in praktijk gaan brengen. Wat het volle leven is en hoe de mens eigenlijk bedoeld is, is de eeuwen door van een kind afgelezen (aldus Peer Verhoeven). Het kind van Betlehem zal uitgroeien tot een toonbeeld van menslievendheid en van godsvertrouwen.

In zijn leven zal het niet allemaal rozengeur en maneschijn zijn. Een oud kerstlied zegt van dit kindeke dat het zijn kruis al droeg toen het op aarde kwam. En daarmee staan we voor de paradox dat leven en dood vaak hand in hand gaan, en dat Jezus door te sterven de bron is geworden van nieuw leven.

En wij dan, hoe kunnen wij, in deze bange tijden, op de been blijven, nu Corona langer bij ons blijft? We zullen veel geduld moeten hebben, en dat valt niet mee in een tijd van vlug, vlug, vlug en nooit snel genoeg. En nog sterker: hoe houden wij bij zoveel ramspoed Jezus levend onder ons?

Door in zijn voetspoor verder te gaan. Door te bidden, want bidden maakt ons anders. Door te leven in liefde, want dan is 1 + 1 altijd meer dan 2. Door present te zijn waar de klappen vallen. Door mensen nooit af te schrijven, ook niet als ze alternatieve waarheden verkondigen. Door vol hoop en vertrouwen nieuwe stippen op de horizon te zetten en samen te bouwen aan een nieuwe wereld, wat veel kruim kost van mensen van goede wil, maar dat zijn we bijna allemaal. Hou het hoofd koel en het hart warm!

HARPSPEL door Dorine van Dijk

Le Désir, opus 201, Félix Godefroid (1818-1897)

BELIJDEN

Ik geloof in een kerk
die haar deuren wijd openzet
waar ieder welkom is
en niemand buitengesloten wordt.

Die geen onderscheid maakt
tussen man en vrouw,
tussen goed en slecht,
waar ieder heilig en zondig is.

Die geen rangen en standen kent
maar waar allen, van hoog tot laag
werkelijk broeders en zusters van elkaar zijn.

Die haar eigen grenzen overschrijdt
en een tafel bereidt voor allen
die zich tot Jezus Christus bekennen.

Die het Woord van God in dialoog belijdt,
die niet heerst maar dient,
waar recht gedaan wordt aan allen.

Die niet denkt aan eigen roem
maar de kleinen eert
en hen optilt uit hun vernedering.

Die op uittocht is uit het land van slavernij
en op weg is naar werkelijke bevrijding
voor allen.

Die haar crisis te boven komt
en blijft getuigen van de hoop die in haar leeft.
(abt Ton Baeten)

GEDACHTENIS

V. Het schijnsel van uw glans over ons bestaan
de warmte van uw adem door ons heen
een teken van uw genade in ons leven
het glore van uw ochtend in onze nacht
met elkaar het brood breken, het leven delen
de beker zoet en zuur samen drinken
en doorgeven tot alles zal zijn voldragen.

Denk aan die pijn hebben, die tobben,
in 't ongewisse verkeren
en ben dankbaar om hen die
– geen moeite te veel – hen bijstaan.

Met vreugde en dankbaarheid denken we aan
een echtpaar dat in deze dagen viert dat ze
vijftig jaar met elkaar getrouwd zijn.

Bidden wij voor hen die alle lief en leed met ons deelden en ons zijn ontvallen, naam voor naam, gezicht voor gezicht.

Op deze Kerstavond noemen wij vol eerbied Maurits Tilleman, rond zijn verjaardag. Verder gedenken wij vol respect de overleden familie van Balkom-Dieden en de familie van Hooft-van de Ven.

Ook gedenken wij alle jongeren en ouderen die door besmetting met het coronavirus gestorven zijn of zwaargehavend blijven. Denk ook aan die vergeten en alleen heengaan; omkomen door oorlog, geweld, hongersnood of dorst; en aan hen die geen andere uitweg zien dan hun leven zelf te beëindigen.

A. Er zij licht, vrede, rust.

KLEIN DANKLIED

*Gij hebt, o God,
dit broze bestaan gewild,
hebt boven 't naamloze
mij uitgetild.*

*Laat mij dan dankbaar leven
de volle tijd,
geborgen in
de bevende zekerheid*

*dat ik niet
uit dit smal en onvast bestand
van mijn bestaan zal vallen
dan in uw hand.*

GEBED AAN TAFEL

G. *Alle leven is gegeven
door wie onze oorsprong is;
die ons vraagt om zo te leven
dat er hoop en toekomst is.*

Gij, Vader, door alle tijden gezien, gevierd als bron van leven, gezocht, vermoed voorbij de dood –

van wie wij vol zijn zonder 't te weten,
aan wie wij hangen zonder 't te beseffen –

die wij noemen met dierbare namen:
Vader, Liefde, Leven, Trouw,
een Hemel van geluk waarnaar wij uitzien.
Gij van wie gezegd wordt
dat U de mens met zorg hebt geboetseerd
en als een kunstenaar uw ziel in hem gelegd –
Gij die wordt geroepen als de nood het hoogst is,
het leven pijn doet
en alles wijkt in diepe nacht –
Gij hebt uw ware gezicht laten zien
in Jezus van Nazaret,
ons een broeder, U een zoon.

G. *Alle leven is gegeven
door wie onze oorsprong is;
die ons vraagt om zo te leven
dat er hoop en toekomst is.*

Verrukt van U straalde hij
op de berg van geluk –
maar op het kruis schreeuwde hij vertwijfeld:
God, m'n God, waar ben je?

Op het laatst heeft hij brood
in zijn handen genomen en gezegd:
Dit ben ik en ik beloof u vast
dat ge zult eten en drinken
aan mijn tafel in Vaders huis;
mijn leven voor u.

Hij heeft de beker genomen,
overgedragen en gezegd:
Neem deze van mij over, geef hem door,
want ik zal er niet meer van drinken
voordat alle leven in God zal zijn voltooid;
mijn bloed voor u.
Hij zei ook nog:
Verlies mij en elkaar niet uit het oog.

G. *Alle leven is gegeven
door wie onze oorsprong is;
die ons vraagt om zo te leven
dat er hoop en toekomst is.*

Zoals hij voelde voor het leven
en vertrouwd was met de Vader,
had de dood geen vat op hem.

Daarom vieren we hem
nu we naam willen geven
aan wat wij hopen en vermoeden:
dat alle leven hangt aan God die liefde is
en niets en niemand vallen laat.

Laat ons bidden zoals hij gebeden heeft

ONZE VADER

Otche Nash (Russisch-orthodox Onze Vader)

GEBEDEN EN LIED

G. *Behoed mij, o God; ik vertrouw op U;
U wijst mij de weg ten leven.
Bij U is vreugde, blijvende vreugde.*

V. *Wek mijn zachtheid weer.
Geef mij terug de ogen van een kind.
Dat ik zie wat is.
En mij toevertrouw. En het licht niet haat.*

G. *Behoed mij, o God; ik vertrouw op U;
U wijst mij de weg ten leven.
Bij U is vreugde, blijvende vreugde.*

V. *Wek mijn zachtheid weer.
Dat wij niet hardvochtig leven,
met oogkleppen op,
ten koste van moeder Aarde,
maar toewerken naar een groene wereld,
vol hoop, vrede en geluk.*

G. *Behoed mij, o God; ik vertrouw op U;
U wijst mij de weg ten leven.
Bij U is vreugde, blijvende vreugde.*

V. *Wek mijn zachtheid weer.
Dat wij de afstraling van God herkennen
in alwie klein en kwetsbaar is,
in alwie zachtmoedig is en barmhartig.*

G. *Behoed mij, o God; ik vertrouw op U;
U wijst mij de weg ten leven.
Bij U is vreugde, blijvende vreugde.*

SLOTLIED

*De herders die leven in velden
ver weg van de steden vandaan.
Ze leven eenvoudig, geen helden,
ze leiden geen spannend bestaan.
Zij trekken door bergen en dalen
gaan vroeg in de morgen op pad
met regen of met zonnestralen.
Heel anders dan in de stad.*

*De herders die hoeden hun schapen
beschermen ze tegen gevaar
en 's nachts als hun dieren gaan slapen
dan kruipen ze dicht bij elkaar.
Dan zingen zij zacht van hun dromen
hun dromen dat vrede hier heerst.
God zal op een dag bij ons wonen
bij herders misschien het eerst.*

*De herders die voelen de koude
en warmen zich dicht bij het vuur.
Ze weten: 'We moeten volhouden,
we weten niet hoelang het duurt.'
Dan zien zij een ster aan de hemel
een ster die hen zegt: het is tijd.
Ze wekken hun schapen en nemen
de weg die de ster hen leidt.*

*De herders die vinden een kindje,
het ligt in een kribbe van strooi
want zoek je naar vrede dan vind je
een leven zo stil en zo mooi.
Zo keren zij terug naar hun velden
hun velden van wintersneeuw waar
zij iedereen 't goede nieuws melden:
begonnen het nieuwe jaar!*

NIEUWJAARSZEGEN

We wensen je toe
dat je mag ervaren dat de Eeuwige bij je is,
op al je wegen, in alles wat stroomt en beweegt,
bij alles wat je doet en ook bij pijn en verdriet.
Weet dat de Levende er voor je is.

Dat Hij ons kracht geve voor het nieuwe jaar 2022
en ons met zijn liefde wil omringen
en ons bij de hand wil nemen.
De Eeuwige zegene ons in het nieuwe jaar,
Vader, Zoon en heilige Geest.

A. Amen.

Zalig Kerstmis!

HARPSPEL door Dorine van Dijk
Impromptu – Caprice, opus 9, Gabriel Pierné
(1863-1937)

KOMENDE VIERINGEN IN OPEN KERK;

Zaterdag 15 januari 2022
Zaterdag 29 januari 2022
Zaterdag 12 februari 2022

Of dit weer in de Oude Kerk kan en wat het
aanvangstijdstip zal zijn, wordt nog
bekendgemaakt, zie ook www.openkerkhelvoirt.nl

VERANTWOORDING

Deze viering is samengesteld door de Liturgische
Werkgroep van Open Kerk Helvoirt.
Overweging: Wim Weren.

Harpspel: Dorine van Dijk;
Klarinetkwartet Klavier Helvoirt, bestaande uit
Peter van Iersel, Sietske van Iersel, Ilse van den
Aker en Christ van Iersel.

Door het donker, Sytze de Vries / Dirk Zwart (K
91b); Gij hart, Peer Verhoeven / Taizé (A 66); Als
een ster in lichte luister, Sytze de Vries / Willem
Vogel (K 93); Om een mens te zijn op aarde, Henk
Jongorius / Trad. (K 5); Maged reine, Anonymus;
De vreugde voert ons naar dit huis (K92) ; Klein
danklied, Ad den Besten / Michael Stumpel (A
261); Alle leven is gegeven, couplet 1 (A93); Otche
Nash, Kedrov, Russisch-orthodox Onze Vader (A
266); Behoed mij, o God, Taizé; De herders die
leven in velden, Marcel Zagers / Trad.; Afbeelding,
J. Kirk Richards, Mother and Child (Blue), 1999.

INTENTIES

Namen van overledenen voor de Gedachtenis kunt
u doorgeven aan Wim Weren, tel. 013 52 19 343 of
via e-mail (w.j.c.weren@gmail.com).
Uiteraard kunt u ook andere intenties doorgeven.

© Open Kerk Helvoirt, 2021